

Oihenarteren IV. mendeurrena

Euskaltzaindiak Oihenarte idazlearen IV, mendeurrena zela eta aste kultural bat ospatu zuen bere omenez, irailaren 20-23 egunetan, Maulen bere jaioterrian eta 24-25 egunetan Donapaleun, non pasa zituen bere bizitzako urte gehienak

Arnaut Oihenart Maulen (Zuberoan) jaio zen 1592. urtean. Zuzenbidea ikasi eta 31 urterekin, hau da, 1623 urtean deputatu izendatu zuten zenbait garaikideen aurka. 1627. urtean alar-gun aberats betekin ezkondu zen Juana de Erdoy-rekin. Ondorioz Donapaleura joan zen bizitzera. Bertan Nafarroako Parlamentuko abokatua izan zen. 1667. urtean hil zen.

Autoren hauxe dugu euskal literaturan eliz-gizon ez den lehenengoa. Gizon kulto eta heziketa zabalakoa.

Bere lan nagusiak hiru ildotan bana daitezke: historialari bezala, atsotitz biltzaile eta poeta bezala. Ez zuen ezer askorik idatzi euskaraz: bere gaztaroko deitutako poesiak eta atsotitz bilduma. Bere historia latinez idatzia dago.

Euskaltzaindiak hiru atalak aztertu ditu egindako biltzarran, bai historia, gai hau batipat azken egunean zabal aztertu zelarik; autorearen gramatikari buruzko ideiak ere bai, bere lexiko-sorkuntza; poesiaren arloan, Oihenarteren prosodia, grafia, olerkien azterketa, zenbait gai eta baliapide; atsotitzei buruz zenbait komentario; autorearen eragina zenbait idazleengan etabar.

Gure artean ezaguna izan da batikpat bere atsotitzak poesiengatik eta baita ere berak idatzi zuen metrikako ereduengatik: *L'art metrique*.

Maila ona, giro hobea nabari zena bai hizlari eta bai entzuleen artean.

AXELKO PROIEKTUA

Lehen Hezkuntza - Lehen Zikloa

(6-8 urte)

Beti izan ohi dira erakargarri, onuragarri edota kezkarri irakaskuntzak jasaten dituen aldakuntza-proiektu edo aide berriak, eta ez da gutxiagotarako berriki heldu zaigun ditxosozko "Erreforma"k berarekin ekarri dizkigunak edo ezarri nahi dizkigunak ere.

Badakigu jakin hezkuntz komunitate orok bere gain hartu beharra daukana bere ikasleei eskaini nahi dien hezkuntz motaren definizioa, eta hauxe litzateke gaurko Erreforma honek aipatzen duen Hezkuntz Proiektua, hau da, ikastetxe bakoitzean lortu nahi diren hezkuntz asmo edo intentzioen diseinua.

Hezkuntz Sistemaren Erreforma berrian proposatzen diren norabideek, curriculumaren kontzepzio ireki eta aldakorraren bidez, benetako Hezkuntz Proiektu bat egituratzeko ahalmena eskaintzen die ikastetxeei, eta bide batez ikastetxeko bizimodu finkatuko duten elementuak aukeratzeko eta bideratzeko eskubidea.

Erreformak eskaintzen duen bide honi jarraitu, eta Hezkuntz Proiektu berri bat eskaini asmoz hasi ziren Guipuzkoako Ikastolen Elkarte (GIE) eta Elkar argitaletxea elkarlanean, eta harreman honi eta bi urte luzeko lanari esker eskain dezakete Lehen Hezkuntzako Lehen Zikloari (6-8 urte) dagokion ikasmaterial guztia, dagoeneko "Axelko" proiektuaz ezagutzen dena. Haur Hezkuntzatik (3-6 urte) hasi eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza (12-16) arteko proiektuaren barruan dago kokatua "Axelko", 1993an kaleratuko diren "Otsoko" (8-10 urte) eta "Beleko" (10-12 urte) proiektuekin batera.

"Axelko" proiektuaren ezaugarri nagusiak

- Lehen Hezkuntzako lehen Zikloari, hau da, 1. eta 2. maileri dagokien ikasmateriala.
- Haur Hezkuntzatik hasi (3 urte) eta Derrigorrezko Bigarren

- Hezkuntza arte (16 urte) luzatzen den taldean egindako Proiektu osoaga baten barruan kokatzen den ikasmateriala.
- Euskal Herritik eta Euskal Herriarentzat sortutako ikasmateriala
 - Administrazioek ezarri dituzten gutxienezko edukinen eskakizunetara egokitua.
 - Ikaskuntzaren teoriekiko eta edukin helburuekiko batasun metodologikoa eskaintzen duena.
 - Arlo guztiak era globalizatuan eskaintza dituena.
 - Euskara arlo guztietan lantzen den adierazpen-mota izango da.
 - Zehar lerroak arlo guztietan txertatuz, baina "Inguruaren eza-gera" arloan era berezian.
 - Prozedura orokorrak, hau da, informazioa jasotzeko, lantzeko, komunikatzeko eta aplikatzeko prozedurak arlo guztietan zehar landuz.
 - Ikaslearen indibidualizaziorako aukerak eskaintzen dituena.
 - Ikastetxe bakoitzak bere Proiektu Kurrikularra eta Gelako Programazioak sortzeko lagungarri dena.

Arloak

Inguruaren ezaguera, Euskera, Matematika, Arte Hezkuntza: Plastika, Musika, Dramatizazioa eta Gorputz Hezkuntza.

Honako hauek dira, berriz, arlo bakoitzeko edukin amankomunak: hizkuntza, zehar lerroak, prozedura orokorrak, indibidualizazioa eta globalizazioa.

Materialak

Lehen Zikloko lehen bi maileri dagokien materiala irakasleari zuzendua dago batetik, eta ikasleari bestetik.

Irakaslearen materialaren artean dauzkagu Zikloko gidaliburua, Musikakoa eta Gorpuz Hezkuntzakoa; eta ikaslearenean, berriz, Inguruaren ezaguera, Euskara eta Matematikako libu-

ruak lehenik, Irakurgaiak bigarrenik eta Euskara, Matematika, Plastika, Dramatizazioa eta Musikako lan-koadernoak hirugarrenik.

Zikloko gidaliburuan proiektu osoa jasotzen da osatasunean: proiektuaren oinarri amankomunak, Lehen Herkuntza osoarekiko lotura, arlo bakoitzeko helburruak, edukiak, metodologia eta ebaluaziorako irizpideak, zehar lerroak, prozedura orokorrak eta arlo bakoitzeko Unitate Didaktikoak lantzeko norabideak azaltzen dira, eta bi funtzio nagusi betetzen ditu: "Axelko" proiektua ulertzeko eta ikasmaterialak erabiltzeko norabideak eskaintzea eta ikastetxe bakoitzak bere Curriculum-Proiektua eta Gelako Programazioak sortzeko laguntza eskaintzea.

Ikasleen ikasmaterialen artean, ikaslearen liburuak dauzka-gu betitik, Unitate Didaktiko bakoitzari dagokion eskaintza osoa egiten dutenak alegia: helburu didaktikoak, edukinak (kontzeptuak, prozedurak eta jarrerak), aktibitateak edo iharduerak eta azken ebaluzioa; eta ikaslearen lan koadernoak bestetik, prozedurazko edukinak era honetako iharduerak eskatzen dituenen, ikasleari eskaintzen zaizkion ariketa-koaderno laburrak, haur bakoitzaren gaitasun-maila kontutan hartuz, bakoitzari dagokion erritmoan ikasmaila jakin batera mugatu gabe lan egiteko ego-kiak direnak, hain zuzen.

Arlo guztiei lotura bat eman nahi izan bazaie ere, "Inguruaren ezaguera" arloa, hau da, naturaren, gizartearen, kulturaren eta historiaren ezagutza dira gainerako arlo guztiak uztartzen dituen eta berauxe da gainera zeharkako gaiak, hau da, osasuna, kontsumoa sexuen arteko berdintasuna eta sexu hezkuntza eta bide herkuntza, besteak beste, sustatzen saiatuko den arlo nagusia, inguruarekiko eta gizartearekiko jarrerak landu asmoz; era honetara ikasten ikasi nahi duen ikaslea de bereziki kontutan eduki nahi dena eta bideratu nahi den gaitasuna, jakinmina duen ikaslea, sentitzen dakiena. Euskara da, berriz, arlo guztietan lantzen den adierazpen-mota, aukera metodologiko bat egiterakoan, euskararen egoera soziolinguistikoa eta eskolaren komunikazio-inguru mugatua ikusirik, planteamendu integratzailean jotzen baita, hau da, metodologi komunikatibo-fun-

tzionalean oinarritzen denera, baina hizkuntzaren sistematizazioari garrantzi berezia emanaz. Bide honi jarraiki, erabilera, sistematizazioa eta euskararekiko atxekimendua dira bereziki bideratu nahi diren gaitasunak. Matematika arloa ere ez da ingurune honetatik kanpo geratzen, pertsonaren arrazoibideak aberasteko bereziki egokia baita, arlo askoren hizkuntza amankomuna ikasteko aukera ematen baitu, giza komunikazioan ge-roz eta toki garrantzitsuagoa betetzen baitu eta teknologiaran aurrerapen eta egokipenerako oinarritzko jakintza baita. Eta, bukatzeko, ezin aipatu gabe utzi Arte Hezkuntza. Arlo honetan hiru adierazpen-mota urtartuz (Plastikaren bidezko adierazpena, Musikaren bidezkoa eta Dramatizazioaren bidezkoa), adierazpen-mota bakoitzak du bere nortasuna, aho-hizkuntzak berea duen bezalaxe, baina era berean hirurek dute elkartzen dituen ardatza, hau da, arte hezkuntza izatearena alegia.

Lan-talde profesionala

Proiektu handi hau burutzeko ezinbestezkoa izan da lan-talde on baten beharra, GIE-koarena, ELKAR-ekoarena eta egun irakaskuntzan diharduen beste hainbat lagunena, hemengo eta hango aholkulariak alde batera utzi gabe noski. Hala nola, Xabier Garagorri, koordinatzailea; Jesus Mari Goñi, Txiliku, Eli Lette, Itziar Elortza, Izaskun Bernaras, Mertxe Serna, Iñaki Zubeldia, Xabier Egaña, Enkarni Genua, Imanol Urbieto, Margari Gómendio, Mikel Mendizabal eta Antton Kazabon, material egileak; Mikel Leoz, Jose Felix Igartua, Pili Litago, Itziar Olabarria, Arantxa Martinez eta Txanton Zubeldia, teknikariak eta hainbat eta hainbat ilustratzaile eta marrazkilari.

"Axelko" proiektua ari da jadanik bere fruituak ematen, las-ter batean jaioko dira "Otsoko" eta "Belako" proiektuak ere.

ELKAR-GIE